

Kuulustelu, tentti tai koe

Kuulustelu, tentti tai koe

Kuulustelulla tarkoitetaan kuulustelemistoimitusta tai -tilaisuutta, läksyn kuulustelua, kertaus- tai loppukuulustelua sekä suullista kuulustelua (MOT Kielitoimiston sanakirja 2004).

Tentti on 1) kuulustelu(tilaisuus), tutkinto. Historian tentti. Lopputentti. Lukea tenttiin. Käydä tentissä. Läpäistä tentti. Epäonnistua, reputtaa tentissä. 2) (tiukasta) haastattelusta, mielipidekyselystä tms. Puolueiden edustajat television vaalitentissä. (MOT Kielitoimiston sanakirja 2004.)

Karjalainen (2001) määrittelee perinteiseksi yliopistotentiksi tenttitilanteen, jossa

- tentin ulkoiset puitteet rajoittuvat valvottuun työskentelyyn tenttitalissa
- opiskelijoilla on käytössään kirjoitusvälineet, oma pää ja tehtäväpaperi
- työaika on ennalta rajattu ja viestintä opettajaan ja toisiin opiskelijoihin on katkaistu
- tenttisäännöstöön kuulumattomien työvälineiden käyttö on kielletty rangaistuksen uhalla
- opiskelijalla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa tilanteen kulkuun ja omaan selviytymiseen muutoin kuin käyttämällä omaa muistia, päättelykykyä ja kokemuksiaan tehtävän ratkaisemisessa. (Karjalainen 2001.)

Koe on jonkin ilmiön, ominaisuuden tms. tutkimiseksi tai määrittämiseksi tehtävä käytännön toimenpide(sarja) tai testi. Kokeella voidaan tarkoittaa myös psykologista koetta, oppilaitoksen tms. järjestämää tietojen ja taitojen tutkintatilaisuutta, kirjallista tai suullista koetta, soveltuvuus- ja valintakoetta sekä ylioppilaskoetta. (MOT Kielitoimiston sanakirja 2004.)

Perinteiset tentit oppimisen arviointimenetelminä

Perinteisellä tentillä tarkoitetaan luennoista ja opiskelutilanteesta irrallista kuulustelutilaisuutta. Tällöin tavoitteena on opitun asian pääosin määrällinen kontrollointi palautteen antamiseksi niin opiskelijalle kuin opettajalle. Perinteisessä tentissä opiskelija kerta luennon aihepiiriin tai lukee teoksen omalla ajallaan. Tentaattori valmistaa luennoista ja/ tai teoksesta tenttikysymykset, joista osa on mahdollisesti vaihtoehtoisia. Ennalta sovittuna ajankohtana opiskelija saapuu tenttiin jota valvotaan mahdollisten vilppien ehkäisemiseksi. Tentissä opiskelijalla saa olla kirjoitusvälineet. Opiskelija vastaa tenttiin muistinsa pohjalta. Tentaattori arvioi vastaukset ja ilmoittaa tulokset sovittun ajankohdan päästä. (Karjalainen 2001.)

Laadukkaan oppimisen kannalta olisi tärkeää, että oppimista arvioitaisiin monipuolisesti. Vähintään perinteisten tenttien täydentäjänä tulisi käyttää muita arviointimuotoja. Perinteiset tentit ovat juurruttaneet asemansa koska ne ovat helppoja ja opettajan näkökulmasta luotettava tapa varmistaa, että opiskelija on lukenut tenttialueen kokonaan tai kuunnellut luennoilla. (Lindblom-Yläne, Nevgi & Kaivola 2003.)

Perinteisessä opetuksessa jää usein epäselväksi, mitä opettaja haluaa osattavan. Jos kuulustelussa kysytään esimerkiksi pelkkiä yksityiskohtia, opiskelija saattaa tulkita niiden olevan olennaisen tärkeitä eikä seuraavassa opintojaksossa orientoidu kokonaisuusien hahmottamiseen. Kuulustelun muoto antaa siis opiskelijalle viitteitä siitä, mihin tulevaa opiskelua tulisi suunnata. Opiskelustrategioiden kehittymisen kannalta olisi tärkeää, että opiskelija saisi työstään mahdollisimman välittömää palautetta, mieluummin henkilökohtaisesti. (Lonka 1991.)

Perinteinen tentti eli kuulustelu ohjaa opiskelijan panostamaan muistettavaan tietoon ja etsimään tärppikysymyksiä eli pintasuuntautuneisiin opiskelustrategioihin. (Lindblom-Yläne & Nevgi 2003). Perinteisessä tenttimallissa voidaan erityyppisiin tehtäviin mitata sisältö-, teksti- tai pintamallin muodostamista. Sisältömallin mukaiset tehtävät mittaavat opiskelijan lukeman tiedon ymmärtämistä ja kykyä tehdä johtopäätöksiä opiskeltavan materiaalin pohjalta. Tekstimallin mukaiset tehtävät edellyttävät opiskelijalta kokonaiskuvan muodostamista eli keskittymistä keskeisiin asioihin. Perinteisessä tenttimuodossa mitataan tyypillisimmin sisältö- tai tekstimallin muodostamista. Näin saadaan mitattua taitoja, joita opiskelija tarvitsee usein työelämässä. (Lindblom-Yläne, Nevgi & Kaivola 2003.)

Pintamallin muodostamista mittaavissa tenttitehtävissä vastaus löytyy suoraan tietystä kirjan kohdasta ja vastauksen kriteerit perustuvat siihen, että opiskelija on kirjoittanut vastaukseen ulkomuistista kirjan tekstiä mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Tällaisia tenttitehtäviä yliopisto-opetuksessa on vaikea puolustaa, sillä tenttiä varten opiskeltavat asiat unohtuvat helposti muutamassa viikossa. Mielekkäiden tenttien avulla opiskelijaa tulisi ohjata syväsuuntautuneeseen ja analyttiseen opiskeluun, ymmärtämiseen ja kokonaisuusien hahmottamiseen. Asiakokonaisuusien muodostaminen opiskeltavista asioista edistää myös aiheeseen liittyvien yksityiskohtien muistamista. Opiskelijat mukauttavat opiskelutapansa herkästi tenttivaatimusten mukaisiksi, vaikka tietäisivät, ettei heidän tapansa opiskella ole paras mahdollinen. (Lindblom-Yläne, Nevgi & Kaivola 2003.)

Myös aikuisopiskelijalle tentti on oppimistilanne, jossa yhdistyvät todellisen elämän vaatima oppiminen ja tentin vaatima oppiminen. Käyttämällä tenttiä harkiten ja huolellisesti suunnitellen tentin kaksoisrakenteen voidaan häivyttää. (Koppinen ym. 1999.)

Ryhmäkuulustelussa/- tentissä opiskelijat jaetaan pareihin tai pienryhmiin ja annetaan kysymykset, joihin heidän on tarkoitus yhdessä laatia vastaukset. Ryhmäkuulustelu kasvattaa yhteistyökykyä, antaa esimerkin ihmisten oppimisen erilaisuudesta ja opettaa yhdistelemään osallistujien mielipiteitä. (Hämäläinen 1994.)

Ryhmäkuulustelussa tai -tentissä ryhmää arvioidaan kokonaisuutena. Tällöin voidaan antaa yhteinen arvosana koko ryhmälle tai niin että yksilöarvosana koostuu vain osaksi ryhmälle annettusta arvosanasta tai siten että kullekin ryhmän jäsenelle annetaan tuotoksensa mukainen arvosana tai niin että ryhmälle annetaan sen jäsenen lukumäärällä kerrottu arvosana, jonka ryhmä jakaa parhaaksi katsomalla tavalla. Ryhmän yhteinen arvosana voi koostua myös yksilösuoritusten summana.

Ryhmätentin etuna on arvosanan koostuminen todennäköisemmin itse työhön liittyvistä ominaisuuksista kuin tenttijöiden persoonasta. Ryhmätyöltä voidaan myös vaatia yksilösuorituksia parempaa laatua.

Etenkin silloin kun opiskelu perustuu ryhmissä työskentelyyn ja yhteisölliseen opiskeluun, on luontevaa, että tavoitteiden saavuttamista myös

arvioidaan ryhmäkohtaisesti. Arviointi voi kohdistua oppimistavoitteiden määrittämiseen ja saavuttamiseen, oppimisprosessin eri vaiheiden, ajankäytön tai oppimisresurssien hyödyntämisen arviointiin. (Poikela 1998, Kiviniemi 2000.) Ryhmän toimintaa voidaan arvioida opettajan ja opiskelijoiden välisenä arviointikeskusteluna ja ryhmä voi itse arvioida opiskeluprosessia työpäiväkirjan avulla. (Kiviniemi 2000).

Suullisessa tentissä/ kuulustelussa opiskelija valmistautuu perinteisesti tenttiin, mutta tenttitilanteessa opettajan ja opiskelijan välille syntyy suora kontakti. Suullinen kuulustelu opettaa keskustelemaan, ilmaisemaan suullisesti asioita, opettaa nopeaan päättelyyn ja kiteyttämiseen. Suullinen kuulustelu antaa mahdollisuuden tarkentamiseen ja täsmentämiseen. (Hämäläinen 1994.) Suullisen kuulustelun avulla saadaan verraten hyvin selville opiskelijan todellisen osaamisen ja tiedon aukkojaikat (Karjalainen 2001). Suullisen kuulustelun etuna on se, että opiskelija voi halutessaan puolustaa esittämiään näkökantoja ja vaikkapa korottaa arvosanaansa (Lonka 1991). Suullinen kuulustelu voidaan toteuttaa myös tietoverkkoja apuna käyttäen, esimerkiksi videoneuvotteluna.

Lisämateriaalia:

Esimerkki Oulun yliopistossa teoreettisen fysiikan opintojaksossa käytetystä suullisesta kuulustelusta: http://physics oulu.fi/teoreettinen_fysiikka/opintojaksot/suullinen.htm

Kuulustelun/ tentin korjaus on sitä, että opiskelija korjaa itse oman kuulustelun tai vastavuoroisesti toisen opiskelijan vastauksen. Kuulustelun korjauksessa opitaan tarkastelemaan omaa oppimista ja käsiteltävää sisältöä objektiivisemmin. (Hämäläinen 1994.)

Ks. myös **ohjattu tentti** <http://www.valt.helsinki.fi/blogs/hyvatkaytannot/post107.htm>

Lindblom-Yläne, Nevgi & Kaivola 2003 ovat listanneet **tentinlaatijalle muistilistan**. Sen mukaan opettajan tulisi suosia:

- mallintavia, luonnollisia tai murrettuja tenttimuotoja
- tuottamistehtäviä tunnistustehtävien sijaan
- asian ymmärtämisen mittaamista eikä suinkaan tiedon toistamista
- kokonaisuuden hallintaa edellyttäviä tenttejä
- kriittistä ajattelua ja päättelykykyä vaativia tehtäviä
- tiedon sovellusta vaativia tehtäviä
- vaihtelevuutta, joustavuutta
- selkeitä ja avoimia arviointikriteerejä
- yksilöidyn palautteen antamista sen sijaan, että tenttinumero olisi ainoa palaute opiskelijan osaamisesta. (Lindblom-Yläne, Nevgi & Kaivola 2003)

Hyvä yliopistollinen tentti:

- tukee oppimista ja tutkivaa työtettä
- opettaa etsimään ja löytämään tietoa
- opettaa soveltamaan ja arvioimaan tietoa
- opettaa esittämään tietoa strukturoidusti, ymmärrettävästi ja keskustelemaan siitä
- opettaa opiskelijaa myöntämään erehdyksensä ja tietämättömyytensä ja korjaamaan niitä
- opettaa rakentavasti arvioimaan itseään ja opiskelutovereitaan
- ei sisällöltään tai rakenteeltaan aiheuta kohtuutonta psyykkistä stressiä tai ahdistusta

Tutustu myös seuraavaan sivuun: [Erilaiset tentit oppimisen arviointimenetelminä](#)

Lisämateriaalia:

Avoimen yliopiston sivut tenteistä: <http://www.avoinyliopisto.fi/neuvonta/tentit.html>

TieVien sivuilla Asko Karjalainen: "Tentti järkeväksi osaksi koulutusta yliopistossa" http://tievie oulu.fi/arvioinnin_abc/artikkelit/tenttiosaksikoulutusta.htm

Verkkotutor sivulla kuulusteluista eli tenteistä: <http://www.uta.fi/tyt/verkkotutor/arvtav.htm>

OLindyn sivut: kuulustelusta ja oppimisen arvioinnista <http://www.helsinki.fi/~olindy/kuulustelu.html>

POHDITTAVAA

Miten ryhmätenttiä/ -kuulustelu voisi toteuttaa verkossa?

Miten voisit hyödyntää tietoverkkoja perinteisessä kirjallisessa kuulustelussa?

Tutustu tenttiakvaarioon - mitkä ovat sen edut ja haasteet?

Lähteet

Hämäläinen, E. 1994. Kirjokannen taonnasta eli kuinka opetusta ja oppimista arvioidaan. Helsingin yliopisto. Opintoasiain julkaisu 8 / 1994.

Karjalainen, A. 2001. Tentin teoria. Dialogeja 4/2001. Oulu: Oulun yliopistopaino.

Kiviniemi, K. 2000. Johdatus verkkopedagogiikkaan. Tutkimusraportteja A. Keskipohjanmaan ammattikorkeakoulu. Kokkola.

Koppinen, M-L., Korpinen, E. & Pollari, J. 1999. Arviointi oppimisen tukena. WSOY. Juva.

Lindblom-Yläne, S. & Nevgi, A. 2003. Oppimisen arviointi - laadukkaan opetuksen perusta. Teoksessa Lindblom-Yläne, S. & Nevgi, A. 2003. Yliopisto- ja korkeakouluopettajan käsikirja. WSOY. Vantaa, 253-267.

Lindblom-Ylänne, S., Nevgi, A. & Kaivola, T. 2003. Tentistä tenttiin - oppimisen arviointikäytäntöjen kehittäminen. Teoksessa Lindblom-Ylänne, S. & Nevgi, A. 2003. Yliopisto- ja korkeakouluopettajan käsikirja. WSOY. Vantaa, 268-294.

Lonka, K. 1991. Lukemiseen ja tenttimiseen liittyviä näkökohtia. Teoksessa Lonka K, Lonka I. 1991. Aktivoiva opetus. Käsikirja aikuisten ja nuorten opettajille. Tampere: Tammer-Paino Oy, 66-75.

MOT Kielitoimiston sanakirja 2004. <http://mot.kielikone.fi/mot/uku/netmot.exe>

Poikela, S. 1998. Ongelmaperustainen oppiminen - uusi tapa oppia ja opettaa? Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitos. Ammattikasvatussarja 19.